Sådan er hønsenes krav

Langs disse slåenbuske er efterladt en stribe af gammel vegetation med græs, diverse stauder og brombær med det formål at skabe en optimal redebiotop til agerhøns.

Når agerhønsene har parret sig ud og fundet et territorie og etableret sig i det, går der ikke længe, før jagten på et egnet sted at etablere en rede starter.

Tekst og foto: Lene Midtgaard, vildt-og naturkonsulent

NATUR/VILDTFORVALTNING: I de få egne af verden, hvor agerhøns lever som de gjorde, før de tilpassede sig landbrugslandet – som det er tilfældet i Europa – vil den foretrukne redebiotop være gammel vegetation fra året før og eventuelt en lille busk i et åbent slettelandskab med farver, som gør det muligt for den rugende høne at udnytte sin fjerdragts farver som camouflage.

Forkærlighed for lineære strukturer

De store, åbne afgræssede sletter dominerer ikke det europæiske landskab, og her har agerhønen med succes typisk tilpasset sig de lineære strukturer i vores landskab. Markskel, jorddiger, vejrabatter langs markveje og levende hegn har været og er ofte stadigvæk agerhønens foretrukne redebiotop. I takt med at andelen af netop disse landskabselementer er forsvundet eller har ændret karakter, ser man dog i stigende grad, at agerhøns er begyndt at etablere deres reder i markafgrøder.

Om det er smart af agerhønsene at etablere deres reder i markafgrøder, kan diskuteres. Etableres reden i marker med slætgræs, risikerer reden at blive ødelagt eller eksponeret for prædatorer. Reder etableret i markfladen, i stedet for på et højere areal som f.eks. et markskel, kan risikere at blive oversvømmet ved kraftige regnskyl. En rede, som fyldes med vand, vil blive forladt, og æggene vil blive kolde, og de små fostre deri dø. Sikkert er det dog, at selv hvis reden er etableret i en markafgrøde, er det stadig vigtigt, at der findes småbiotoper, andre permanente strukturer eller andre velegnede arealer, hvor kyllingerne kan føres, i nærheden af redestedet.

Strukturen i den vegetation, hvor reden etableres. Den skal være så tæt og høj, at reden og den rugende fugl skjules for nysgerrige øjne og sultne maver, men også så tilpas åben, at agerhønen kan færdes ubesværet i den.

Stor dødelighed

Prædationen på agerhønsenes reder og den rugende fugl er høj. Det viser flere undersøgelser, blandt dem Danmarks Jægerforbunds prædationsprojekt, hvor 64 % af de radiomærkede høner blev præderet i løbet af rugeperioden. Ligesom så mange andre arter med høj reproduktion er et vist "spild" forventet, og med bæredygtige bestandsstørrelser er det ikke noget problem. For agerhønsene er der dog opstået det problem, at i takt med at deres levesteder forsvinder, bliver bestandene mindre og mere sårbare, og pludselig kan en stor dødelighed blive et alvorligt problem.

Som nævnt tidligere er agerhønsene villige til at etablere sig med udgangspunkt i de lineære strukturer som markskel og vejrabatter, hvor de kan finde nogle, de synes er attraktive, her er fraværet af mange høje træer et plus i agerhønens bog. Der må gerne være enkelte høje træer, men lineære strukturer med flere end 10 store træer per kilometer fravælges, viser engelske undersøgelse. I et landskab med få smalle lineære strukturer kan det dog være et usikkert sted at opholde sig, da risikoen for prædation er stor. Jo mere bredde der kommer på den potentielle redebiotop, jo sikrere bliver den.

Etabler redebiotoper

En af de måder, man kan forbedre agerhønsenes ynglesucces på, er ved et passende bredt bælte af gammel vegetation, enten langs et markskel, et levende hegn eller et lignende sted. Nogle vil måske foretrække at så en vildtstribe eller etablere en insektvold, men uanset hvilken løsning man vælger, er der en række krav, der skal være opfyldt. Reden skal naturligvis kunne skjules, og det skal den rugende fugl også, så en vegetation af en vis højde og tæthed er vigtig. Det er dog vigtigt, at vegetationen ikke bliver alt for tæt! Den må ikke være tættere, end at agerhønen kan færdes ubesværet i den. I forbindelse med markarbejde er det vigtigt at være opmærksom på, ikke at der kommer vindafdrift fra sprøjten og ind i den vegetation, der skal fungere som redebiotop og levested for agerhønsene. Derudover kan man med fordel også være opmærksom på, om der er plovfurer, som er så dybe, at de kan udgøre et reelt problem for kyllingerne, hvis de falder i dem og ikke kan komme op igen.

Engelske anbefalinger siger, at der skal være omkring fire kilometer potentiel redebiotop for hver 100 hektar for at give agerhønsene så gode betingelser for succes som muligt. Redebiotopen kan dog aldrig stå alene. Genskabelse eller bevaring af levesteder for agerhønen handler om at sikre dens behov hele året rundt. Derfor skal man sammen med redebiotopen være opmærksom på, at der er arealer, der tilbyder insekter til kyllingerne, frøføde, ly og dækning samt mulighed for at bale og solbade.

lmi@jaegerne.dk

Langs denne skovkant er der efterladt en stribe gammel vegetation. Den vil dog næppe være attraktiv for agerhøns på grund af nærheden til de mange høje træer.